

DE
SPÉ-
LONK

#2 WILLEM BESSÉLINK
WENTELTRAP

DE SPE- LONK

#2 WILLEM BESSELINK WENTELTRAP

De tweede expositie in de Haagse straatgalerie De Spelonk is van de Rotterdamse beeldend kunstenaar Willem Besselink (1980). Een houten trap draait langzaam om zijn as. Meer dan honderd jaar stond de trap in een hoekje van deze ruimte.

Een verbouwing maakte de trap overbodig. Willem Besselink heeft hem een tweede leven gegeven. Niet langer verstopt achter een dwarsmuur, maar pontificaal in het midden, onafgebroken pirouettes draaiend.

Willem Besselink werkt vaker met repeterende patronen en structuren uit het dagelijks leven. Bij eerdere installaties, zoals in Kunsthal Rotterdam, gaven die patronen kijkers de illusie van ritme en beweging, terwijl ze langs of dóór het werk liepen. *Wenteltrap* is zijn eerste installatie die zélf beweegt.

De trap is weggehaald van zijn oorspronkelijke plek, maar het overbodig geworden trapgat is wel open gebleven. Daaraan dankt De Spelonk zijn naam.

< De trap wordt weggehaald, april 2020.

Tijdens de installatie van *Wenteltrap* sprak Frits Dijcks van online kunstmagazine *Jegens & Tevens* met Willem Besselink. 'Het is mooi als je de beweging pas ontdekt wanneer je voor de tweede keer passeert.'

Hoe begon dit project?

'Tijdens de verbouwing werd deze trap overbodig. Roeland en Bart vroegen of ik 'm wilde hebben. Ze kenden mijn werk en mijn fascinatie voor architectonische elementen.'

Je maakt je constructies toch overwegend uit nieuw materiaal?

'Het is zeker niet zo dat mijn werk bestaat uit hergebruik van materiaal. Ik ga uit van bestaande structuren en systemen en van patronen. Het beeld van zo'n trap fascineert me: een mooi stuk vakwerk dat hier ter plekke met spijkers

in elkaar is getimmerd.

Onderaan staat in potlood de handtekening van de timmerman. De boom van de trap loopt door tot in de volgende verdieping. De trap hierboven is een exacte kopie. Deze ruimte was deel van de massagesalon hiernaast. Daar komt de roze verf vandaan. De vloerbedekking was er al af. Ik heb me afgevraagd of ik de trap kaal moest maken en opschuren, maar nu is het contrast met de witte ruimte spannender.'

Daardoor krijgt het een verhalend element.

'Ik had de titel *Wenteltrap*

bedacht. Ik hou niet van dubbelzinnige titels. In het gesprek met Roeland en Bart kwam *Pirouette* als naam voorbij, maar dan zou je al te veel invullen. Al klopt het beeld van een ballerina wel.

'Dat hierboven zo'n zelfde trap staat, vind ik een belangrijk gegeven. Ik heb overwogen de trap helemaal na te maken. In 2018 heb ik een installatie in de Kunsthal gemaakt waarin ik de stalen balkconstructie van het dak één op één heb nagemaakt met piepschuim. Zo kon je de con-

structie van dichtbij bekijken. Hier was het origineel voorhanden, dus het zou gek zijn iets na te maken dat erop probeert te lijken.'

Is het een antwoord op je project in de Kunsthal?

'Niet zozeer een antwoord, maar het past wel in de lijn die ik volg, hoewel het een heel andere vorm heeft.'

Doorgaans heb je een meer analytisch perspectief op constructie en vorm. Hier spreekt meer de visuele verschijning van het object.

< *Dubbelganger* (2018), Kunsthal Rotterdam.

'Ja, dat is waar. Maar ik heb de trap negen maanden in mijn atelier gehad. Ik heb 'm opgemeten, in 3D nagetekend en tot op het bot ontleed. Daar zit dus die analytische werkwijze weer in, alleen zie je het nu niet in het resultaat terug. Wat je er wel aan afziet, is de structurele opbouw van de treden rondom de boom en de cirkelbeweging die wordt afgesloten in het vierkant van het trapgat. Er zit al een zekere beweging in de constructie zelf.

'In 2019 heb ik in een oude Duitse shampoofabriek de pilaren van een hal nageemaakt als open vormen. Die

constructie bewoog niet, maar de objecten werkten als losse film-stills waarin de bezoeker beweegt. Door de ritmische beweging die de kijker maakte, ontstond een spiraalbeweging met de verschillende constructies.

'Hier staat de bezoeker buiten en kijkt door het raam naar een bewegend object. Als je met je ogen knippert, zie je eenzelfde filmische beweging. Het nodigt uit de beweging te 'lezen'.

Als in een flipboekje?

'Precies. En door de felle lamp zie je de treden één voor één verschijnen in het

Pfeilerspirale (2019), Zeitz (D).

licht. Daarna zie je de achterzijde van die treden. Ik heb de snelheid berekend op het voorbijgaan van de passanten. Ik wilde dat je tijdens het voorbijlopen kunt zien dat het beweegt. Het is mooi als je de beweging pas ontdekt als je voor de tweede keer passeert.'

En de draairichting?

'In een computeranimatie draaide de trap de andere kant op. Tijdens het proefdraaien in mijn atelier bleek het logischer de beweging om te keren. Dat is meer uitnodigend. Anders was het dreigender, omdat je als kijker als het ware naar beneden werd gedrukt. Nu word je de trap opgetrokken: de trap neemt je mee en de treden draaien als het ware onder je door.'

Andersom draaiend zou het refereren aan *Nu descendant un escalier* van Marcel Duchamp. Dat schilderij heeft een verge-

lijkbare fragmentarische verschijningsvorm.

'Aah ja. Zoals de bewegingsstudies van Muybridge?'

Precies. En in dit licht heeft het iets van een diafragma.

'Toen ik de trap in mijn atelier zag ronddraaien, viel me op dat de golvende vorm van de houten zijpanelen een projectie zijn van de ronddraaiende en open neergaande beweging. Die zie je hier nu in de schaduw op de muren. Dat sluit aan op mijn andere werk. Het is een herkenbaar object, maar je kunt er door

deze opstelling van een andere kant naar kijken.'

Je hebt een voorliefde voor alledaagse verschijnselen die niet direct om aandacht vragen?

'Nog iets principiëler: het gaat over de structuren achter triviale of alledaagse

gebeurtenissen en plekken. Patronen, zogezegd. De trap past daar helemaal in, alleen is mijn ingreep nu minimaal. Ik heb overwogen de opstaande delen te verwijderen, waardoor het een open trapconstructie zou worden. Dat had een meer grafisch beeld opgeleverd. Maar dan zou de trap z'n vorm verliezen en uit elkaar vallen. De esthetische overweging was dat er dan geen voor- en achterzijde meer zou bestaan. 'Toen ik in Berlijn op de academie studeerde, was altijd de vraag: waarom heb je dat gedaan? En ook: waarom heb je dit NIET ge-

daan? Dat ging door tot de kleinste details. Daar kon je uren over praten. Ik werd daar totaal niet goed van.'

Het is iets van deze tijd. Je moet elke beslissing kunnen verantwoorden.

'Andersom vind ik het ook problematisch, omdat je dan komt bij de genialiteit van de kunstenaar. Dan hoorde je steeds: *Ja, das habe ich einfach aus dem Bauch heraus gemacht.*'

Frits Dijcks

Ingekort interview van online kunstmagazine Jegens & Tevens, 1 februari 2021 (jegensentevens.nl).

De Spelonk is de eerste particuliere straatgalerie van Den Haag, in 2020 opgericht door Roeland Merks en Bart Dirks.

De hoogtelijnen in een landschap, de afmetingen van een fabriekshal, tijdsblokken in agenda's, de uren dat hij zelf waakt en slaapt: Willem Besselink graaft naar structuren en wetmatigheden, keert informatie binnenstebuiten en ondersteboven tot hij er greep op heeft.

Dan volgt de artistieke vertaalslag. Hoogtelijnen op een landkaart dienen als uitgangspunt om een oud systeemplafond hoger of lager op te hangen

(waardoor het reliëf tastbaar wordt). Lichtbakken visualiseren Besselinks dagen en nachtritme (waardoor je de 'gemiddelde' en de 'uitbundige' dagen van zijn maanden ziet). Schilderijen tonen de kleuren die worden genoemd in romans (hoe vaak elke kleur in een boek voorkomt, bepaalt de breedte van de banen).

Willem Besselink heeft niet enkel onze overbodig geworden trap meegenomen naar zijn atelier in Rotterdam en later later weer

< *Romankleuren - Oek de Jong - Zwarte Schuur* (2021)
gouache op paneel, 30 x 30 x 2.5 cm.

teruggebracht naar Den Haag. Nauwgezet heeft hij de trap en De Spelonk opgemeten. Die informatie heeft hij verwerkt in 3D-visualisaties. Hij heeft nagedacht over de plek, de snelheid, de draairichting, het licht.

Die afwegingen bepalen hoe je vanaf de stoep naar *Wenteltrap* kijkt. Binnen in De Spelonk doet *Wenteltrap* bovendien iets raars met je. Al rondjes draaiend schuurt de trap nét niet tegen de schuine achterwand aan. Je moet dus steeds voor hem aan de kant. Die

trage dans maakt je bewust van de ruimte en je eigen positie daarin. En zo kom je, onwillekeurig, dicht bij de fascinatie en de vragen waarmee het ook begon voor Willem Besselink.

We volgen het werk van Willem al jaren op de voet en we raakten bevriend met hem en zijn man, kunsthistoricus Guus Vreeburg. Het Plafond, sinds 1997 de presentatieruimte voor kunst en cultuur in hun woonhuis in Rotterdam, heeft ons mede geïnspireerd tot De Spelonk.

Bart Dirks, Roeland Merks

De Spelonk is de straatgalerie in het huis van Roeland Merks en Bart Dirks
Valkenboslaan 74, 2563 CM Den Haag
info@despelonk.nl | www.despelonk.nl
Instagram: @De_Spelonk_Den_Haag

Expositie #2

1 februari t/m 20 juni 2021

Willem Besselink

Wenteltrap (2021)

Site specific installatie met houten trap

Colofon

Maart 2021

ISSN 2772-3054

Foto's: Aad Hoogendoorn,

Ossip van Duivenbode (Kunsthall)

Tekst: Frits Dijcks, Roeland Merks, Bart Dirks

Redactie en vormgeving: Roeland Merks, Bart Dirks

Druk: PeterPrint, Groningen

WENTEL
WENTEL